

Топоров Андріан Митрофанович народився 5 вересня 1891 року в с. Стойлі зараз Белгородська область Російської Федерації. Після закінчення церковнопарафіяльної школи працював учителем у школах Курської губернії. В 1912 виїхав у Сибір, де вчителював протягом 20 років. У селі Верх-Жилінському був одним з організаторів відомої комуни «Травневий ранок», де проводив культурно-просвітню роботу. Його учнями були батьки космонавта - 2 Г.С. Титова.

Здійснив унікальний експеримент селянської літературної критики, узагальнений у книзі "Крестьяне о писателях". Книга вийшла у світ у 1930 році, яка отримала високу оцінку від М. Горького, М. Рубакина, і витримала 5 видань.

З 1949 року й до кінця життя А. М. Топоров жив у Миколаєві. У ці роки він продовжує займатися літературною, суспільною й краєзнавчою діяльністю. В 1970 році вийшла його книга «Воспоминания», присвячена діячам культури 20-х років. Про своє життя, про людей, з якими зустрічався, Андріан Митрофанович розповів у книзі «Я - учитель», що вийшла у видавництві «Детская литература» в 1980 р. в Москві. У цьому ж році А.М. Топоров був прийнятий до Спілки письменників СРСР. Уже після смерті письменника в 1985 році вийшов збірник «Мозаика», де зібрані цікаві факти з життя чудових людей - письменників, художників, композиторів, артистів, учених.

Помер А.М. Топоров 23 липня 1984 р. 9 жовтня 2009 була відкрита меморіальна дошка А.М. Топорову в Миколаєві, на домі, де він жив.

ТВОРИ А.М. ТОПОРОВА

1. Топоров, А. М. Крестьяне о писателях /А. М. Топоров. - 2-е изд., доп.и перераб. - Новосибирск : Кн. Изд-во, 1963. - 259 с.
2. Топоров, А. М. В наступлении "на три километра": [из воспоминаний о Б.Горбатове] А. М. Топоров // Воспоминания о Борисе Горбатове. - М., 1964. - С. 225-235.
3. Топоров, А. М. Крестьяне о писателях /А. М. Топоров.- 3-е изд. - М. : Сов. Россия. 1967. - 447 с.
4. Топоров, А.М. Воспоминания /А. М. Топоров. – Барнаул : Алт. кн. изд-во, 1979.-131с.: ил.
5. Топоров, А. М. Правда - превыше всего /А. М. Топоров // А.С. Новиков-Прибой в воспоминаниях современников : сборник. - М., 1980. - С. 144-148.
6. Топоров, А. М. Я – учитель /А. М. Топоров. - М. : Дет. литература, 1980. - 158 с.
7. Топоров, А. М. Крестьяне о писателях /А. М. Топоров. - М. : Книга, 1982. – 304 с.
8. Топоров, А. М. Мозаика : из жизни писателей, художников, композиторов, артистов, ученых /А. М. Топоров. - К. : Дніпро, 1985. -127 с.
9. Топоров А. М. Я – из Стойла (главы из автобиографических записок) / А. М.Топоров // Реабілітовані історією. Кн. 4. Миколаївська область. - К. ; Миколаїв, 2008. – С. 539-548.
10. Топоров, А. Как космонавт Титов гостил у Топорова : Из рукописи книги А.М. Топорова " Я - из Стойла" / А. Топоров // Вечерний Николаев. - 2010. - 4 нояб. - С. 5.

ПРО ЖИТТЯ ТА ТВОРЧІСТЬ А.М. ТОПОРОВА

1. Аграновский, А.[Об А.М. Топорове] /А. Аграновский // Своего дела мастер /А. Аграновский. - М., 1980. - С. 110-117.
2. Аграновский А. Из записных книжек /А. Аграновский //Дружба народов.-1987. - № 4. - С. 171-211.
3. Аграновский, А. Как я был первым /А. Аграновский // Вечерний Николаев.-2000. - 28 сент. – С.5.
4. Андриана Топорова читают в Казахстане и Татарии // Новая николаевская газета. - 2011. - 23 февр.-1 марта. - С. 1.
5. Аров, Б. Космонавт и его незримый пассажир / Б. Аров // Вечерний Николаев. - 2011. - 12 апреля. - С. 3.
6. Аров, Б. Неустанный просветитель / Б.Аров // Южная правда. - 2009. - 13 окт. - С. 1.
7. Босовская, А. А. В той легенде жили мы / А. А. Босовская // В мире книг.-1987. - № 3. - С. 2-6.
8. В России возрождают топовский метод // Вечерний Николаев. - 2010. - 18 марта. - С. 1.
9. Вядро, Ш. Учитель комунарів / Ш. Вядро // Україна. - 1971. - № 45. - С. 13.
10. Глотов, В. Кружок Топорова / В. Глотов //Клуб и художественная самодеятельность. - 1977. - № 11. - С. 3-6.

11. М. Горький и советская печать : архив А.М. Горького. Т.10. Кн.2. - М. : Наука, 1965. - С. 502. Про А.М. Топорова - С. 272, 274, 342, 343, 362, 363.
12. Живший не по лжи // Вечерний Николаев. - 2006. - 7 сент. - С. 1.
13. Иванова, И. "Играет камерный оркестр для юбиляра..." / И. Иванова // Южная правда. - 1991. - 11 сент.
14. Инютина, Н. "Топоровские чтения" / Н. Инютина // Южная правда. - 2010. - 20 апр. - С. 3.
15. Карпенко, В. Родник живой воды / В. Карпенко // Люди и корабли / В. Карпенко. - Одеса, 1980. - С. 11-118.
16. Карпенко, В. Учитель життя / В. Карпенко // Тут, біля самого моря / В. Карпенко. - К., 1989. - С. 250-262.
17. Кірсанов, В. На все життя / В.Кірсанова // Ленінське плем`я. - 1980. - 12 черв.
18. Книга Андриана Топорова вышла на Алтае // Новая николаевская газета. - 2010. - 15-21 дек. - С. 1.
19. Книга воспоминаний об Адриане Топорове // Новая николаевская газета. - 2010. - 7-13 июля. - С. 2.
20. Колесник, А. Наш земляк Адриан Топоров / А. Колесник // Вечерний Николаев. - 2008. - 14 февр.
21. Котюк, Л. На волнах памяти, в "Золотой ладье" / Л. Котюк // Южная правда. - 2006. - 14 сент. - С. 6.
22. Кураса, Е. Увековечена память Адриана Топорова. Писателя. Учителя. Человека. / Е. Кураса // Вечерний Николаев. - 2009. - 13 окт. - С. 4.
23. Маляров, А. Последняя встреча / А. Маляров // Южная правда. - 2006. - 5 сент. - С. 3.
24. Мельник, М. А. К 115-летию со дня рождения А. М.Топорова / М.А. Мельник // Вечерний Николаев. - 2006. - 24 авг. - С. 3.
25. Мешков, Ю. Второе рождение / Ю. Мешков // Нева. - 1964. - № 10. - С. 188.
26. Мирошниченко, Е. Г. «Крестьяне о писателях»: Слово и книга Андриана Топорова) / Е. Г. Мирошниченко // Я зачем- то съездил в Николаев... / Е.Г. Мирошниченко - Николаев, 2001.- С. 133 -143.
27. Мирошниченко, Е. Г. Учитель Топоров и его книга / Е. Г. Мирошниченко // Альманах библиофила. - М., 1973. - Вып.1. - С. 44-49.
28. Открытие мемориальной доски // Рідне Прибужжя. - 2009. - 13 жовт. - С. 4.
29. Наш земляк – в «Сибирских огнях» // Вечерний Николаев. - 2008. - 23 сент. - С. 1.
30. Николаев, А. М. Топорову... // Южная правда. - 1980. - 10 янв.
31. Первые Топоровские чтения // Вестник Прибужья. - 2010. - 18 марта. - С. 1.
32. Пересунько, Т. Беспокойное сердце / Т. Пересунько // Южная правда. - 1991. -25, 28 авг.
33. Пересунько, Т. Во имя добра и красоты / Т. Пересунько // Учительская газета. - 1981. - 7 мая.
34. Пересунько, Т. Рыцарь малахитовой звезды // Радянське Прибужжя. - 1991. -29 серп.; 3, 12 верес.
35. Поделись воспоминаниями... // Южная правда. - 1991. - 29 авг.
36. Подольський, В. Живе на Україні вчитель / В. Подольський// Літературна Україна. - 1971. - 24 верес.
37. Рассадін, С. Справа учителя Топорова / С. Рассадін // Радянська Україна. - 1964. - 5 груд.
38. Рукописи не горят // Вечерний Николаев. - 2008. - 24 мая. - С. 1.
39. Ситников, Ю. Крестьянское слово / Ю. Ситников // Литературная газета.- 1968. - 14 авг.
40. Стариков, И. Дом деда Топорова / И. Стариков // Наш город Николаев. - 2007. - 27 дек. 2006 - 2 янв. - С. 14.
41. Стеценко, Н. Однажды и на всю жизнь / Н. Стеценко // Южная правда. - 1981. - 3 марта.
42. Сурганов, В. Звезды зажигают на земле / В. Сурганов // Литературная Россия. - 1964. - 26 июня.
43. Топоров, А.М. : [биограф. справка] // Краткая литературная энциклопедия. - М., 1972. - Т.7. - С. 580.
44. Топоров, А.М : [біограф. довідка // Письменники Радянської України : Біобібліогр. довідник. -К., 1988. - С. 597.
45. Топоров, Г. Из дневника Германа Топорова / Г. Топоров // Реабілітовані історією. Кн. 4. Миколаївська область. - К. ; Миколаїв, 2008. - С. 486 - 489.
46. Топоров, І. Г. Миколаївський Солженіцин / І. Г. Топоров // Реабілітовані історією. Кн. 4. Миколаївська область. - К. , 2008. - С. 486 - 489.
47. Топоров, И.Г. Адриан Топоров : воспоминания о деде / И. Г. Топоров. - Николаев : Издательство Ирины Гудым, 2010. - 48 с. - (Легендарные имена).

48. Топоров, И. А.М.Топорова помнит Алтайский край / И. Топоров // Вечерний Николаев. - 2008. - 11 дек. - С. 5.
49. Топоров, И. Две даты / И. Топоров // Рідне Прибужжя. - 2009. - 13 черв. - С. 3.
50. Топоров, И. Еще раз о "николаевском Солженицыне" / И. Топоров // Вечерний Николаев. - 2008. - 17 июля. - С. 3.
51. Топоров, И. Наш земляк Адриан Топоров : интервью с И.Топоровым, внуком николаевского писателя А.Топорова / Зап. А.Колесник / А. Топоров // Вечерний Николаев. - 2008. - 14 февраля. - С. 6.
52. Топоров, И. О Топорове и Солженицыне / И. Топоров // Вечерний Николаев. - 2007. - 4 окт. - С. 4.
53. Топоров, Г. Повесть об отце / Г. Топоров // Южная правда. - 2006. - 5 сент. - С. 3.
54. Топоров, И. Судьба Адриана Топорова / И. Топоров // Южная правда. - 2008. - 4 марта. - С. 3
55. Тригуб, Л. Памяти знаменитого земляка / Л. Тригуб // Відкритий урок. - 2006. - 28 верес. - С. 2.
56. Троянов, Н. А. Человек, познавший счастье быть учителем. Топоров А.М. / Н. А. Троянов // Люди, которых я встретил / Н. А. Троянов. - Николаев, 2008. - С. 70 – 76.
57. Увічнено пам`ять А.М. Топорова // Південна правда. - 1989. - 31 берез.
58. Черная, О. Памяти учителя / О. Черная // Наш город Николаев. - 2007. - 13-19 сент. - С. 2.
59. Фальов, В. Кризь відстань поколінь / В. Фальов // Друг читача. - 1976. - 27 квіт.
60. Шаталова, З. И. Когда человек роднит города / З. И. Шаталова // Вечерний Николаев плюс. - 2006. - 12 дек. - С. 4.
61. Шаталова, З. И. Подвиг учителя / З. И. Шаталова // Южная правда. - 2006. - 5 сент. - С. 3.
62. Шаталова, З. И. Человек - легенда / З. И. Шаталова // Южная правда. - 2006. - 27 июля. - С. 5.
63. Шиповский, С. Книга и подвиг / С. Шиповский // Учительская газета. - 1964. - 13 июня.
64. Щетинина, Л. "Топоровские чтения" в "Гмыревке" / Л. Щетинина // Новая николаевская газета. - 2010. - 21-27 апр. - С. 1.
65. Январев, Э. Начальная точка отсчета / Э. Январев // Южная правда. - 1980. - 19 июня.
66. Январев, Э. А.М. Топоров / Э. Январев // Николаевцы : энцикл. словарь. - Николаев, 1999. - С. 325.

ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА ПРО А.М. ТОПОРОВА

1. Волков, А. Ветвь сибирского кедра : повесть /А. Волков. - М. : Сов. Россия, 1962. - 395 с.
2. Про А.М. Топорова. - С. 11-13, 21, 23-25, 27, 39-63.
3. Пермитин, Е. Поэма о лесах : роман / Е. Пермитин. - М. : Худ. литература, 1980. - 110 с.
4. Про А.М. Топорова. - С. 49, 72-74.
5. Титов, Г. Голубая моя планета : док. повесть. - М. : Воениздат, 1973. - 239 с.
6. Про А.М. Топорова - С .7, 8, 28.
7. Черная, О. Памяти учителя / О. Черная // Наш город Николаев. - 2007. - 13-19 сент. - С. 2.
8. Федулов, К. Утро коммуны : [стихотворение, посвященное А.М. Топорову] / К. Федулов // Южная правда. - 1979. - 1 февр.
9. Январев, Э. Баллада Адриана; Музыка для Топорова : стихи / Э. Январев // Избранное / Э. И. Январев ; авт. вступ. сл. В. Ю. Пучков. - Николаев, 2009. - С. 224-225; 347 -349.
10. Январев, Э. Музыка для Топорова : стихотворение / Э. Январев // Южная правда. - 2006. - 5 сент. - С. 3.
11. Январев, Э. Притча о Топорове : [стихотворение] / Э. Январев // Переправа. -М., 1967. - С.84-85.